Global nedkøling

Af Lennart Kiil

Uden Golfstrømmen ville Danmark have et betydeligt koldere klima.

Erik Cleves Kristensen, CC BY 2.0

Et globalt fald i temperaturen, der medfører glaciation.

Jordens klima har altid skiftet mellem varmere og koldere perioder (glaciationer eller istider). Den seneste istid endte for omkring 10.000 år siden.

I 1970'erne mente nogle forskere, at en ny periode med global nedkøling var under opsejling eftersom temperaturoptegnelserne viste, at den globale temperatur var faldet siden 1940'erne.

Man så to mulige forklaringer på temperaturfaldet:

Kopiering og print fra Klimaleksikon til undervisningsbrug tilladt efter aftale med CopyDan Tekst & Node

Ændringer i Jordens hældning og kredsløb om solen (Milanković-cykler): Den bane som Jorden følger i sit kredsløb omkring Solen og hældningen på aksen, som Jorden roterer omkring, har naturlige svingninger. På grund af denne 'oscillation' er der en naturlig variation i mængden af sollys, der rammer planeten. Det har betydning for klimaet. Bedømt ud fra de tidligere cykliske perioder (regelmæssigt tilbagevendende) mente forskerne, at en ny istid måtte være nært forestående. Man har senere fundet ud af, at længden på Mellemistider varierer mere end man tidligere har ment. "Nært forestående" kan således betyde et tidspunkt inden for de næste 10.000 til 20.000 år

Aerosoler: Den menneskeskabte øgning i antallet af småpartikler i atmosfæren øger albedoen - mængden af reflekteret sollys - til rummet og medvirker derfor til et temperaturfald. Den observerede nedkøling mellem 1940'erne og 1970'erne stemmer godt overens med denne teori og forklarer også den efterfølgende stigning i temperaturen. Siden 1970'erne har en koncentreret indsats således reduceret mængden af luftforurening og smog fra fabrikker i den vestlige verden.

Siden 1970'erne er temperaturen steget, og i dag er Jorden inde i en periode med global opvarmning. Nogle forskere mener, at den nuværende menneskeskabte øgning i atmosfærens indhold af CO_2 og andre drivhusgasser vil vare længe nok til at undertrykke den næste istid.

Selvom global nedkøling ikke længere anses for et problem, kan global opvarmning godt medfører nedkøling nogle steder på Jorden. Det kan for eksempel ske i Europa, hvis den globale opvarmning forstyrrer Golfstrømmen.

Husk at tage quizzen online på klimaleksikon.dk/opslag/global-nedkoeling

Sådan henviser du til opslaget

Lennart Kiil: "Global nedkøling". Klimaleksikon, klimaleksikon.dk/opslag/global-nedkoeling, hentet 16. november 2026.

Klimaleksikon er gratis og uden login.

Kopiering og print fra Klimaleksikon til undervisningsbrug tilladt efter aftale med CopyDan Tekst & Node